

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 13.12.2021 - 17.12.2021

14. detsember 2021

Lahend 49108/11 - väljasaatmine ja õigus era- ja perekonnaelu austamisele

Samoylova vs. Venemaa

Artikkel 8-1

Kaebaja kaebas tema isiklike andmete nõusolekuta avaldamise üle populaarses üleriigilises telesaates. Täpsemalt edastati 2009. aastal kajastati telesaates aruannet, mis käsitles käimasolevat kriminaalmenetlust riigiametnike ja teiste, sealhulgas tema abikaasa, pensionil Moskva prokuröri, vastu väidetava kuritegeliku tegevuse tõttu. Telesaates näidati maksuhalduri kirja vastuseks tema abikaasa kriminaalasja uurija teabenõudele, mis sisaldas kaebaja ja tema abikaasa täisnimesid, ametlikku registreerimisaadressi Moskvast, ametlikke identifitseerimisnumbreid ja nende deklareeritud tulu andmeid aastatel 2004-2007. Samuti keskenduti perekonna maamajale, kinnitades selle kõrget väärtust, ja näidati fotosid selle interjöörist ning leiti, et kaebaja ja tema abikaasa on elanud ebaseaduslike vahenditega. Kaebaja ja tema abikaasa algatatud tsiviilhagi ei olnud siseriiklikul tasandil edukas. EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja artiklitele 6 ja 8 ning leiab, et osa tema tsiviilhagist jäeti kohtutes põhjendamatuks läbi vaatamata ning telesaate reportaaž sekkus tema privaatsusesse ja, et kohtud ei kaalunud piisavalt tema õigust eraelu austamisele ning ajakirjanduse sõnavabaduse vahel.

Kokkuvõtvalt EIK ei tuvastanud artikkel 8 rikkumist selles osas, et telesaates näidati kaebaja deklareeritud sissetulekut. Samas EIK tuvastas artikkel 8 rikkumise selles osas, kui näidati kaebaja täpset elukoha aadressi, tema maksumaksja identifitseerimisnumbrit ning pilte tema maakodu interjöörist.

Lisaks EIK tuvastas ühehäälselt, et kaebaja õigust õiglasele ärakuulamisele EIÕK artikli 6-1 osas on rikutud, kuna tsiviilkohtud ei olnud piisavalt käsitlenud kaebaja väiteid tema eraelu puutumatuses rikkumise kohta.

Kaebajale mõisteti mittevahalise kahju hüvitiseks 6000 eurot ning kulude katteks 3000 eurot.

Lahendile on lisatud 3 kohtuniku eriarvamused.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

14. detsember 2021

Lahendid 55974/16, 53118/17, 27484/18 ja 28011/19 - positiivsed kohustused ja diskrimineerimiskeeld

Tunikova ja teised vs. Venemaa

Artikkel 3 ja 14

Neli kaebajat olid oma elukaaslaste või (endiste) abikaasade koduvägivalla ohvrid, alates ründest elu vastu (nr 55974/16) kuni korduva vägivalani (nr 53118/17 ja nr 27484/18) ning moonutamise äärmuslik vorm, mille tulemusel raiuti ühe kaebaja käed maha (nr 28011/19). Kaebajad kaebasid, et Venemaa ametivõimud ei olnud kaitsnud neid koduvägivallaaktide eest puuduliku õigusraamistiku tõttu, viinud läbi nende suhtes toime pandud tegude tõhusat uurimist ega võtnud kasutusele erimeetmeid naistevastase soolise vägivalla vastu võitlemiseks.

---

¹ Lühiülevaldes kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

EIK märkis, et Venemaa õigussüsteemis puudub(s) mõiste „koduvägivald“ definitsioon, mis oleks piisav erinevates vormides süüdistuse esitamiseks ja mis tahes vormis koduvägivalda tõkestamiseks. Kokkuvõttes leidis EIK, et Venemaa koduvägivaldaga võitlemise õigusraamistik ei täida riigi konventsiooniga võetud kohustusi, mis toob kaasa EIÕK artikli 3 rikkumise selles aspektis.

EIK leidis, et Venemaa ametiasutused ei olnud läbi viinud autonoomset, ennetavat ja põhjaliku juhtumite riskianalüüsi, märkides, et politseiametnikel ei olnud eriväljaõpet selliste asjadega tegelemiseks. Samuti märkis EIK, et on olnud toiminguid, mida ametiasutused oleksid võinud teha. Näiteks algatada tapmisähvarduste osas kriminaaluurimise, mis võinuks vägivaldsete partnerite tegevust peatada. Üldiselt näitasid kaebajate juhtumid, et Venemaa ametivõimud ei pidanud koduvägivalda piisavalt oluliseks, et sellega tegeleda. Venemaa ametivõimud oli passiivsed, lubades kaebajate kuritarvitamist jätkata. Sellest tulenevalt esines artikkel 3 rikkumine väärkohtlemise ärahoidmata jätmise tõttu.

EIK leidis, et Venemaa ametivõimud ei olnud kaebajate juhtumite uurimisel efektiivsed ja ei uurinud neid piisavalt. Sellest tulenevalt leidis EIK ka selles osas EIÕK artikkel 3 rikkumise.

Viidates [Volodina](#) lahendile, kordas EIK naiste vastu suunatud koduvägivalda vapustavat ulatust Venemaal ning süstemaatilisi probleeme süüdistuse esitamise ja süüdimõistmise tagamisel. EIK märkis, et Venemaa ametivõimude ebaõnnestumine võtta vastu selle probleemi lahendamiseks vajalikud õigusaktid on loonud sellise keskkonna, mis soodustab koduvägivalda. Sellest tulenevalt tuvastas EIK konventsiooni artikli 14 rikkumise koosmõjus artikliga 3.

Seoses EIÕK artikliga 46 märkis EIK, et Venemaa on kohustatud võtma kiireid ja kõikehõlmavaid meetmeid, et ei korduks sarnaseid diskrimineerivaid juhtumeid seoses naiste vastu suunatud koduvägivaldaga. EIK märkis, et jätkab sarnaste juhtumite kiiret ja lihtsustatud kujul menetlemist.

EIK leidis, et Venemaa peab pr Grachevale (nr 28011/19) maksma 330 660 eurot arstiabi eest, samuti 40 000 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ning 20 000 eurot kõigile teistele kaebajatele mittevaralise kahju hüvitiseks. EIK leidis ka, et Venemaa peab hüvitama igale kaebajale kulude katteks 5000 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

14. detsember 2021

Lahend 3642/10 - väljendusvabadus

Mukhin vs. Venemaa

Artikkel 10-1

Kaebaja oli ajalehe peatoimetaja ja mitteametliku mittetulundusorganisatsiooni asutaja, mis tegi kampaaniat seoses õigusaktide muutmisega, et näha ette teatud valitud ametnike isiklik vastutus. Organisatsiooni ühe manifestiga seotud tekst oli pealkirjaga „Sina hääletasid, sul on õigus otsustada“ avaldati ajalehes mitmetel kordadel. 2006. aastal sai ajaleht meediaregulaatorilt seoses selle tekstiga kaks ekstremismivastast hoiatust. Seejärel algatas meediaregulaator eduka kohtumenetluse, taotledes ajalehe massimeediaväljaande staatusest loobumist ja levitamiskeeldu. Ajalehe toimetuse esitas kaebuse, kuid see ei olnud edukas. Eraldi avaldas ajaleht D ja teise osapoolte tekste, sealhulgas tüki pealkirjaga „Surm Venemaale!“ 2006. aastal. Kaebaja suhtes algatati hiljem kriminaalmenetlus ja ta mõisteti siseriiklike ekstremismivastaste õigusaktide alusel süüdi selle teose avaldamise eest. Kaebaja kaebused siseriiklikul tasandil ei olnud edukad. EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja EIÕK artiklile 10.

Kokkuvõtvalt tuvastas EIK nii kaebaja põhjendamatu süüdimõistmise kui ka ajalehe meediaväljaande staatuse lõpetamise osas ekstremismivastaste seaduste alusel EIÕK artikkel 10 rikkumised.

EIK määras kaebajale mittevaralise kahju hüvitiseks 10 000 eurot ning kulude katteks 6000 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

16. detsember 2021

Lahend 57239/13 - õigus oma omandit segamatult kasutada

Zaklan vs. Horvaatia

Protokolli nr 1 artikkel 1

Kaebaja on Horvaatia kodanik. 1991. aastal konfiskeeris endise Jugoslaavia Sotsialistliku Liitvabariigi toll temalt välisvaluuta tollaegse Jugoslaavia (praegu Horvaatia) ja Ungari piiril raha üle riigi toimetamise katse eest (selline tegevus oli tollal seadusega keelatud). Samal aastal alustati tema suhtes haldusõiguserikkumise menetlust. Seejärel kuulutas Horvaatia välja iseseisvuse ja katkestas kõik sidemed Jugoslaavia Liitvabariigiga. 1992. aastal andis Horvaatia valitsus välja dekree, millega ta peatas kõik asjassepuutuvad haldusõiguserikkumise menetlused kuni Jugoslaavia Liitvabariigi laialisaatmisele järgnenud pärimisprotsessi lõpuleviimiseni. 2004. aastal jõustus Jugoslaavia Liitvabariigi õigusjärglaste riikide vaheline pärimisküsimuste kokkulepe. Vahepeal aegus kaebaja haldusõiguserikkumise menetlus. Kaebaja esitas ebaõnnestunud tsiviilhagi, milles taotles raha tagastamist. Siseriiklik kohus leidis, et kaebaja sai sellise hagi esitada alles pärast haldusõiguserikkumise menetluse lõpetamist ja ainult juhul, kui lõpliku otsusega ei ole ette nähtud nende summade lõplikku konfiskeerimist. Kuna kaebaja kohtuasi oli peatatud, ei olnud see menetlus lõppenud ja tema hagi riigi vastu oli seetõttu ennatlik. Kaebaja vaidlustused ei olnud edukad.

Kokkuvõtvalt leidis EIK, et 27-aastane ooteaeg haldusmenetluses välisvaluuta üle riigipiiri viimise eest on liiga pikk ning ei lasknud kaebajal leida õigusrahu nii Horvaatias kui ka Serbias. EIK jõudis järeldusele, et kaebajale oli antud juhul menetluses pandud ebaproportsionaalselt suur koorem, mis toob kaasa protokolli nr 1 artikli 1 rikkumise.

EIK otsustas, et Horvaatia peab maksma kaebajale 1327 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ning 4365 eurot kulude katteks.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)